

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu 2003.a. tegevusaruanne

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevuse eesmärgiks on Eesti Vabariigi liikumispuudega inimeste ühishuvide eest seismine. Tegevuses juhindume põhikirjast, tegevusprogrammist, EV Valitsuse poolt 1995.a. heaks kiidetud invapoliitika üldkontseptsioonist "Puuetega inimes- tele võrdsete võimaluste loomise standardreeglid", Madridi ülddeklaratsioonist ja muudest puuetega inimesi puudutavatest seadusandlikest aktidest. Tegevusprogrammi aluseks on liikumispuudega inimeste inimõigused, inimväärikus, teistsuguse aktsepteerimine.

2003.a. kui Euroopa Puuetega Inimeste Aasta andis tegevusele suunad ja prioriteetideks kujunesid:

1. Võrdsed võimalused ühiskonnaelus osalemiseks – nii sotsiaalses, majanduslikus, kultuurilises kui poliitilises valdkonnas.
2. Ligipääsetavuse tagamine – nii tehiskeskkonnale kui infore.
3. Koostöö omavalitsus- ja riigiorganitega liikumispuudega inimesi puudutavates küsimustes.
4. Avalikkuse informeerimine liikumispuudega inimeste probleemidest, soov tõrjuvat suhtumist muuta mõistvaks suhtumiseks.

2003.a. tegevusaruande struktuur

1. Koostöö liikmesühingutega
 - 1.1 Infovahetus
 - 1.2 Koolitus
 - 1.3 Muu tegevus
2. Koostöö teiste puuetega inimeste organisatsioonidega
 - 2.1 Foorum
 - 2.2 Ühiskoolitus
 - 2.3 EPI Koja projekt KAMPAANIA 2003
3. Koostöö seadusloome- ja valitsusorganitega
 - 3.1 Koostöökoogu
 - 3.2 Teabenõuded
4. Rahvusvaheline koostöö
 - 4.1 Koostöö sõsarorganisatsioonidega
 - 4.2 Osalemine koolitustel ja üritustel
5. Projektitöö
 - 5.1 Hasartmängumaksu Nõukogu poolt rahastatud projektid
 - 5.2 Muud projektid
6. Avalikkusele suunatud tegevus

1. Koostöö liikmesühingutega

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liiduga liitus 2003.a. Valga LIS, seega kuulub Liitu 26 organisatsiooni enam kui 2700 liikmega. Liikmete arvu vähenemine on tingitud ühingutes läbi

viidud “inventuuriga” – nimekirjadest kustutati liikmemaksu mittetasunud inimesed ja suurtest eri puudeliike ühendavatest inuühingutest /Narva, Sillamäe/ arvestatakse statistikat tehes vaid liikumispuudega inimeste ja nende pere liikmetega.

1.1 INFOVAHETUS

Kuigi ELIL kasutab oma liikmetega infovahetuseks mitmeid kanaleid – telefon, tavapost, e-post, kodulehekülg, /kõigil ühingutel on interneti kasutamise võimalus/, infoleht, ei saa info liikumise ga kaugel tki rahul olla, seetõttu alustas Liidu juhatus peale suve

KÜLASKÄIKE ÜHINGUTESSE, et kohapeal ära kuulata juhtkonna ja liikmete mured-probleemid ning võimalusel kaasa aidata lahenduste leidmisel. ELILi juhatus huvitab, kuidas sujub koostöö omavalitsuste ja kohalike puuetega inimeste kodadega, milline on sisuline töö ühingutes.

Septembris külastati Tartu LIÜ-d, Tartu Linnavalitsust, Võru Maakonna IÜ-d, Võru Ratastooliklubi, Põlva IÜ-d, Karaski Keskust.

Novembris külastati Viljandimaa IÜ-d, Viljandi Linna IÜ-d, Viljandi Linnavalitsust, Pärnumaa IÜ-d, Pärnu Ratastooli Klubi.

Detsembris külastati Sillamäe MTÜ-d Miloserdie, Sillamäe Linnavalitsust, Narva IÜ-d EENAR ja Narva Linnavalitsust.

Kahte esimest külastust eristab kolmandaga suur kontrast – Ida-Viru maakonda, kus suurem osa liikmeskonnast on venekeelne, iseloomustab suurem isoleeritus ja infopuudus nii Liidu kui terviku tegemistest kui ka üldistest invapoliitilistest suundumustest. Suured probleemid on ligipääsetavuse, hariduse ja tööhõivega, teenused on halvasti kättesaadavad. Omavalitsuste suhtumises ilmneb tendents suhtuda puuetega inimestesse kui marginaalsesse gruppi, kelle vajadused ei kuulu prioriteetide hulka. ELIL näeb oma töös Kirde-Eesti liikumispuudega inimestega suuri puudujääke ja tahab sellele piirkonnale edaspidi suuremat rõhku panna. Samalaadsed mured olid ka kahes esimesena külastatud ühingutes, kuid mitte nii drastilisel kujul, ka koostöö omavalitsustega on mitmel pool heaks hinnatud /Viljandi, Pärnu, Tartu/.

Peale külastusi saadab ELILi juhatus märgukirjad omavalitsustele, kus juhhib tähelepanu lahendamist vajavatele probleemidele, pakub lahendusi ja koostööd. Juhatus e visiite kajastati Infolehes nr. 20.

Külaskäigud jätkuvad 2004.aastal.

INFOLEHT ilmus 2003.a. regulaarselt neli korda iga kvartali viimasel kuul. Leht avaldas teavet Liidu ja liikmesühingute tegevusest, kajastas liikumispuudega inimeste ja nende organisatsioonide probleeme, tegi kokkuvõtteid koolitustest, tutvustas sotsiaalpoliitikat meil ja mujal.

Infoleht ilmus HMN projektiraha toel ja jätkub sellise rahastamisega ka 2004.a.

KODULEHEKÜLG internetis on Liidul aastast 1999. Praegu on veebileht loetav aadressil www.elil.ee. Kuigi veebilehte täiendati ja kaasajastati /lisandusid uued lingid, muutus kujundus/, on probleemiks ikkagi kodulehekülje võimaluste vähene ärakasutamine nii püsi-

kui operatiivinfo vahendamisel. 2004.a. aastaks saime veebilehele projektitoetust, mis võimaldab veebimeistri töö mõningast tasustamist.

e-KIRJAVAHETUS on kiireim viis info edastamiseks. Oktoobri lõpust on kasutusel oma meililist. Liidu juhatus püüab võimalikult kiiresti vajaliku teabe alla saata, probleemiks on kujunenud tagasiside. Selleks on mitmeid põhjusi: ühingu juhil pole isiklikku arvutit, oma

ühingu või kohaliku koja arvuti juurde ei satuta iga päev, sageli on arvutid vananenud – lisad ei avane, esineb arvutirikkeid, aga ka oskus arvutit käsitleda jätab soovida. **Põhiprobleem** – kirjades küsitud probleemide, arvamuste jne. kohta kas pole aega, ei viitsita või ei osata vastata. Nii jääbki tagasiside sageli saamata.

Infovahetuseks on leitud aega ühistel kokkusaamistel, kus peale põhiteema või –tegevuse on alati leitud pooltund või tund operatiivinfo edastamiseks /üldkoosolek, koolitused, õppe- ja puhkelaažer/.

1.2 KOOLITUS

2003.a. toimusid järgmised liikmesühingute juhtide/aktivistide koolitused:

1. “Abivahenditega varustamise süsteem ja selle arenguvõimalused”

30.05.03, Tallinn, Endla 59, lektor Invaru OÜ direktor E. Leinuste.

Koolitusel osales 36 inimest, rahastaja HM Nõukogu.

Abivahenditega varustamisel on põhiprobleemiks plaani puudumine teenindussüsteemi väljaarendamiseks ning selle majanduslik analüüs /raskendab iga-aastast riigieelarveliste rahade taotlemist abivahendite soetamiseks ja teenindussüsteemi arendamiseks/. Puuduvad ühtsed nõuded ja miinimumstandardid teenustele. Abivahenditega varustamine vajab tervikuna kontseptuaalset täiendamist-korrastamist, vaja on arvestada reaalsete vajaduste ja võimaluste-ga ning näha ette arengusuunad. Selleks on vaja meie riigi poliitilist otsust – kas seda soovi- takse ja peetakse oluliseks.

2. Projekti “Liikumis- ja nägemispuudega inimesed teel Euroopa Liitu” raames /rahastaja AEF, projektijuht M. Aitsam/ toimus Liidul nägemispuudega inimestega ühiskoolitus. Koolitus toimus kahel korral. Alateemadeks olid:

“Eduka projekti strateegiline planeerimine”, lektor K. Holm

“EL sotsiaal-, haridus- ja invapoliitika”, lektor M. Aitsam

28.-29.08.2003 Karaski Keskus

30.-31.08.2003 Karaski Keskus

Koolitusel kokku osales 34 inimest ELIList ja 26 Pimedate Liidust.

Kuna meie ühingute rahastamine on valdavalt projektipõhine, on äärmiselt oluline projekti kirjutamise oskus – ka Euroopa Liidu poolt rahastatavatele. Seetõttu keskendus koolitus:

- projektide kirjutamine ja hindamine
- MTÜ võimalused osaleda regionaal- ja sotsiaalpoliitika programmides
- projektide juhtimine, aruandlus ja partnerite leidmine
- Eesti EL-iga liitumisel avanevad koostöö- ja rahastamisvõimaluse

3. ELILi ja Soome Invalidiliitto **koostööseminari** raames 22.-24.04.03

“Üleriigilise invaorganisatsiooni roll” M. Pihkala, A. Leemets

“Invapoliitika arenguväljavaated ja väljakutsed eesti ühiskonnas”

R. Rahuoja, Sotsiaalministeerium

“Euroopa puuetega inimeste aasta ja mittediskrimineerimine”

P. Tuominen, L. Poussa

“Euroopa puuetega inimeste aasta Eestis ” H. Luik, EPI Koda

Seminari rahastas Soome Invalidiliitto, osales 25 inimest ELIList ja 23 Soomest.

Koolitus jätkub 2004.a.

4. Rootsi DHR ja ELIL koolitusseminar 18.-19.10.03

“Et minna edasi, tuleb vaadata ka tagasi” – 2-päevane kokkuvõttev seminar koolitusest 1997-2001, rahastas Rootsi pool. Seminarist võttis osa 51 inimest.

Koolitus 1997-01 oli mõeldud ELILi liikmesühingute esindajatele. Koolitus viidi läbi piirkonniti neljas regioonis vastavalt ühingute geograafilisele paiknemisele. Koolituse I etapp kestis u. 1,5 aastat, oli 10-osaline, üldteemaks PUUTETGA INIMESED, NENDE VÕIMALUSED MÕJUTADA ÜHISKONNA ARENGUT. 1999.a. toimus jätkukursus, kus õpetati ühingu demokraatiat. 2000-01 toimus koolitus üldnimega VÕRDSUS ARGIELUS. Perioodil koolitati enam kui 100 osavõtjat üle Eesti mitmekülgsetel teemadel.

Seminaril antud hinnang seni toimunud koolitusele:

- andis juurde väga mitmekülgseid teadmisi, usku endasse ja oma võimetusse
- lektorid olid kõrgetasemelised teadmistelt ja oskustelt koolitust läbi viia
- grupitöö oli tasemel, võimaldades mitmetahulist diskussiooni
- oluline oli omavahelise suhtlemise võimalus, saadi kodust välja
- jätkukoolituseks pakuti välja mitmeid teemasid, üks oli valdav – ühisseminarid ühingu juhatuse liikmetele /väikeste ühingute majandamine, suhtluspsühholoogia jms./

5. Rootsi ABF Värmland ja Eesti AHL poolt läbi viidud üle-eestiline kursus

“Õpiringide juhtide koolitus – kuidas organiseerida koolitust oma organisatsioonis

14.-16.11.2003 Tallinn

18.-20.11.2003 Pärnu

22.-24.11.2003 Toila
26.-28.11.2003 Elva

Ühiskoolitus vaegkuuljatega: igas grupis ca 10-15 inimest ELIList ja 10-15 vaegkuuljatest.
Rahastaja Rootsi pool.

Koolitusest koguneti kokkuvõtet tegema 29.11.03 Tallinna. Koolituse eesmärk oli:

- suurendada inimeste motivatsiooni ja laiemat haaratust koolitustesse, st. veenda ühinguid koolituse tähtsuses ja õpetada seda korraldama;
- tähtsustada koolitust kohalikul tasandil, st. teadvustada, mida tähendab koolitus ühingu arengule;
- anda oskusi kohalikul tasandil koolituse organiseerimiseks, st. anda õpetust, kuidas on parem koolitusi korraldada nii, et ühingu probleeme saaks selle läbi lahendada.

Praktiliselt kõik kursused andsid oma grupitöodes koolituse tulemustele kiitva hinnangu ja pidasid koolituse jätkumist tulevikus vajalikuks. Nenditi, mida teadlikumad on ühingu liikmed, seda tugevam on ühing.

Rootsi koolitusest ilmusid ülevaatlilikud artiklid Infolehes nr. 19 ja 20.

Koolitus jätkub 2004.a.

1.3 MUU TEGEVUS

Aasta algul jätkus Ameerika Ratastooli Fondi poolt annetatud 250 ratastooli jagamine abivajajatele. Aasta lõpuks on järele jäänud vaid 10 kõige väiksemat laste ratastooli mudelit.

2. Koostöö teiste puuetega inimeste organisatsioonidega

2.1 FOORUM

Peale 26.09.03 toimunud kohtumist sotsiaalministriga, kus otsustati moodustada kolme-poolne Koostöökoda puuetega inimeste probleemide lahendamiseks, tehti ELILi poolt ettepanek Pimedate Liidule, Kurtide Liidule, Vaimupuudega Inimeste Tugiliidule ja EPI Kojale moodustada ühiselt esindus /Foorum/ osalemiseks Koostöökojas.

08.10.2003 – esimene Foorumi koosolek, kus otsustati Koostöökojas osalemine kahe esindaja igast organisatsioonist. Sotsiaalministeeriumile otsustati teha ettepanek käsitleda esimesel Koostöökoja koosolekul järgmisi teemasid:

- Sotsiaalministeeriumi eelarve 2004.aastaks
- Sotsiaalhoolekande uus kontseptsioon
- Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse muutmise seadus

Peale koosolekut saadeti laiali pressiteade: "Koostöökoda kiideti heaks puuetega inimeste organisatsioonide poolt"

14.10.2003 – Sotsiaalministrile saadetud kirjas tehti teatavaks 08.10.03 toimunud koosoleku otsused ja nimetati nimeliselt loodavasse Koostöökotta kaks alalist esindajat igast organisatsioonist.

24.10.2003 – abivahendite-alane ümarlaud, mille eesmärgiks oli selgitada välja teenuste pakkujatega ühised probleemid abivahendite valdkonnas, mis vajaksid arutamist Koostöökogjas. Ühiselt võimalike lahendusvariantide otsimine. Kohal olid Gadox AS, ITAK OÜ, Invaru OÜ, Medical Hulgi AS, Inkotuba MTÜ, RV Ortopeedia OÜ ja ELILi esindajad.

29.10.2003 – teine Foorumi koosolek, kus arutati abivahendite-alase ümarlaua tulemusi ja otsustati teha Riigikogu rahandus- ja sotsiaalkomisjonile pöördumine 2004.a. riigieelarve eelnõusse muudatusettepaneku tegemiseks abivahenditele mõeldud summa tõstmiseks 40 miljoni kroonini.

20.11.2003 – ministeeriumide ja Foorumi esimene Koostöökogu koosolek. Järgmine kord juhib Koostöökogu koosolekut Foorumi esindus. Foorumil tuleb 15.detsembriks esitada järgmise kokkusaamise aeg ja koht. Otsustati moodustada sotsiaalministeeriumi poolt juhitud töörühm invakindlustuse kohta.

11.12.2003– kolmas Foorumi koosolek, kus arutati Koostöökogu järgmise koosoleku aega ja päevakorda ja kinnitati esindajad invakindlustuse töörühma. Ettepanek ministeeriumile Koostöökogu koosoleku aja ja koha suhtes: 12.02.04 kell 15.00 Endla 59 Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskuses.

Foorumi töö jätkub 2004.a.

2.2 ÜHISKOOLITUS

Inimestega **Pimedate Liidust** ning **Vaegkuuljate Ühingust** toimus kaks ühiskoolitust:

1. “Liikumis- ja nägemispuudega inimesed teel Euroopa Liitu”
2. “Õpiringide juhtide koolitus”

/Vt. p.1 Koostöö liikmesühingutega 1.2 KOOLITUS/

Koostöö jätkub 2004.a.

2.3 EPI KOJA PROJEKT KAMPAANIA 2003

ELIL osales nimetatud projektiga seoses kahes Eesti maakonnas, kus viidi koostööpartnritega läbi seminar puuetega inimeste ja omavalitsuste esindajatega keskendudes piirkonna kõige olulisematele probleemidele.

26.03.03 – ELIL koostöös Võru PIK iga korraldas Võru Kultuurimajas “Kannel” seminari **“Puuetega inimeste vajaduste alase dialoogi algatamine”**.

Võru ja Võrumaa puuetega inimestele olid infot jagamas ja küsimustele vastamas kohalikud ametnikud teemadel:

- Riiklikud sotsiaaltoetused puuetega inimestele.

- Tööturg ja tööturupoliitika.
- Hooldusravi korraldus ja rahastamine.
- Puuetega inimeste taastusravi võimalused.
- Mis tehtud, mis teoksil Võru linnas?
- Puuetega inimeste vaba aja veetmise võimalused.
- Liikumispuudega inimeste ligipääsetavuse olukorrast Eestis – kõnelejaks oli ELIList

Mihkel Aitsam

Kokkuvõtteid päevast tehes tuli nentida kohalike puuetega inimeste suurt rahulolematust sotsiaalse korraldusega ja oma ametnikega. Inimeste poolt esitatud küsimused jäid sageli sisulise vastuseta ja tunda oli ametnike formaalset suhtumist probleemidesse.

26.05.03 – ELIL koostöös Ida-Virumaa PIKiga ja Eesti Psoriaasi Liiduga korraldasid Jõhvi Kultuurikeskuses seminari “**Võrdsed võimalused kõigile**”.

Seminari eesmärgiks oli saada ülevaade Ida-Virumaa puuetega inimeste võimalustest tööhõives ja füüsilises ligipääsetavuses igapäevaelus. Üritus toimus kakskeelsena ja sellel osalesid peale puuetega inimeste omavalitsuste ja tööhõiveameti esindajad, oli ettevõtjaid ja terve päeva viibisid kohal kohaliku kirjutava pressis esindajad. Üles oli pandud fotonäitus küsitava füüsilise ligipääsetavusega ühiskondlikest, sh. sotsiaalasutustest. Toimusid arutelud töötubades, mille tulemusena hiljem tehti ettepanekuid vastavate valdkondade eest vastutajatele. ELIList esinesid ettekannetega **A. Lõoke** – “Võrdsed võimalused, mis need on?” ja **M. Aitsam** – “Olukorrast Tallinnas läbi füüsilise puudega inimese kogemuse”.

Seminar leidis ulatuslikku kajastamist kohalikus maakonnalehes “Põhjarannik” pealkirja all “Puudega inimesed ei küsi privileege, vaid võrdseid võimalusi” /28.05.2003/

Kui toimunud kaht üritust võrrelda, siis kordaläinumaks võib hinnata Ida-Virumaal toimunut, kuna just aktiivne osavõtt töötubade tööst tõi välja probleemid ja puudega inimeste endi nägemuse probleemide võimalikest lahendusteedest.

3. Koostöö seadusloome- ja valitsusorganitega

3.1 KOOSTÖÖKOGU

26.09.03 Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu ja Sotsiaalministeeriumi toimunud nõupidamisel otsustati luua koostöökoda puuetega inimeste probleemide lahendamiseks. Nõupidamisel osalesid sotsiaalminister Marko Pomerants, Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu president Ants Leemets ning mõlema osapoolde esindajad. Nõupidamisel arutati teemasid, mida tuleks lahendada loodavas koostöökojas: puuetega inimeste rehabilitatsioon, tehnilised abivahendid, isiklikud abistajad, invatransport, haridus, tööhõive ja puuetega lastega pered. Mõlemad osapooled tõdesid, et nende teemade lahendamiseks on vaja teha koostööd ning arutada probleeme spetsialistide tasemel. Koosolekul tehti ettepanek, et koostöökoja tegevuses võiksid osaleda ühelt poolt riigi tasandi esindajad Sotsiaalministeeriumist, Haridusministeeriumist ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist, teiselt poolt puuetega inimeste organisatsioonide esindajad ning kolmandalt poolt kohalike omavalitsuste esindajad.

Enne kohtumist sotsiaalministriga saatis ELIL laiali kaks pressiteadet. Peale kohtumist kajastas sündmust Kanal 2 oma uudistes. Liidu veebilehe pildigaleriis on kohtumine kajastatud.

03.11.2003 – pöördumine Mai Treiali /RK sotsiaalkomisjoni esinaine/ ja Andres Lipstoki /RK rahanduskomisjoni esimees/ poole 2004.a. riigieelarve eelnõusse muudatusettepaneku tegemiseks rahaliste vahendite suurendamiseks proteeside, ortopeediliste ja muude abi-vahendite soetamiseks puuetega inimestele.

12.11.2003 – sotsiaalministeerium saatis kutse esimesele ühiskoosolekule 20.11.2003, tegi teatavaks omapoolse päevakorra ja edastas koostöökoogu töökorra eelnõu muudatusettepanekute tegemiseks. Koostöökoja nimetus muutus Koostöökooguks.

20.11.2003 – ministeeriumide ja Foorumi esimene Koostöökoogu koosolek. Päevakord:

1. Koostöökoogu töökorra eelnõu
2. Hoolekandekontseptsiooni eelnõu
3. Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse muutmisest
4. Sotsiaalministeeriumi 2004.a.eelarvest
5. Sotsiaalse Kaasatuse Ühismemorandum

Esimest ühist koosolekut võib hinnata pigem organisatoorsete asjade paikapanemiseks ja info jagamiseks, sisuliste asjade süvitsi arutamiseni /tegeliku tööni/ ei jõutud.

Koostöö jätkub 2004.a.

3.2 JÄREL PÄRIMISED

Seoses sellega, et Eestis hakkab alates 01.05.04 kehtima Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2001/85/EC, mille järgi EL liikmesriigid peavad tagama, et linnapiirkonna bussid peavad olema ligipääsetavad väiksema liikumisvõimega reisijatele, k.a. puuetega inimestele, on tehtud järelepärimised vabariigi valmisoleku kohta selle seaduse jõustumiseks:

1. EV Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium nr.46/12.12.03
2. EV Sotsiaalministeerium nr.46/12.12.03
3. Riigihangete Amet nr.50/18.12.03
4. Eesti Riiklik Autoregistrikeskus nr.51/18.12.03

Tallinna valmisoleku kohta:

1. Tallinna Linnavalitsus nr.47/18.12.03
2. Tallinna Transpordi- ja Keskkonnaamet nr.48/18.12.03
3. Tallinna Autobussikoondise AS nr.49/18.12.03

Vastused peaksid saabuma 2004.a.jaanuaris.

4. Rahvusvaheline koostöö

4.1 SÕSARORGANISATSIOONIDEGA

1. Soome Invalidiliitto

Pidev kontakt ja infovahetus. Ühisüritusena toimus 22.-24.04.2003 Haapsalus **Koostööseminar**, mille eesmärgiks oli analüüsida üleriigilise, piirkondliku ja kohaliku inva-organisatsiooni rolli ja väljakutseid soome ja eesti ühiskonnas ja anda hinnang ELILi ja Invalidiliitto piirkondade vahelisele koostööle /1996-2002/ ning kavandada edaspidist koostööd. Senine koostöö hinnati vajalikuks, Soome ja Eesti vastavate piirkondade koostöö toomis. Viidi läbi Eesti kaheksa piirkonna anketeerimine, et üldistusi teha. Küsimustele koostöö otstarbekuse, koolitustegevuse sisu ja otstarbekuse ja edasise koostöö vajalikkuse kohta vastati positiivselt. Eesti poole soovid koostöö jätkamiseks ulatusid praktilist laadi koostöövormidest /n. autojuhtimissüsteemide tutvustamine Eesti Autoregistrikeskuse töötajatele, koolituspäev taksoteenuse pakkujatele/, ühisürituste /spordi- ja kultuuriüritused/ ja isiklike/perekondlike kontaktideni.

Koostööseminar leidis kajastamist Infolehes nr.18. Koostöö jätkub 2004.a.

2. Rootsi ABF Värmland

Koostöö pikaajaline, alates juba 1996.a.

18-19.10.03 Tallinn – kokkuvõtete tegemine 6-aastasest mitme-etapilisest koolitusest. Tulemuslikkuse hindamine meie ühingutele.

14.-28.11.03 – üle-eestilise koolituse läbiviimine /neli kursust kahe nädala jooksul/. Koostöö jätkub 2004.a.

/Vt. p. 1 Koostöö liikmesühingutega 1.2 KOOLITUS/

3. Leedu Füüsiliste Puuetega Inimeste Liit

Tööhõive-alane rahvusvaheline konverents

09.-10.09.03 Vilniuses

11.-12.09.03 Palangas

Osavõtjaid oli Leedust, Lätist, Soomest ja Eestist. ELILi delegatsioon oli 5-liikmeline, K. Zilenskilt oli ettekanne Vilniuses tööhõive probleemidest Eestis ja M. Aitsamilt Vilniuses liigipääsetavuse ja Palangas psühholoogilise rehabilitatsiooni teemadel.

Konverentsist on põgus ülevaade Infolehes nr.19.

Kunagine tihe koostöö Leedu ja Lätiga on paraku soikunud, vajab varjusurmast ülesäratamist.

4.2 OSALEMINE RAHVUSVAHELISTEL ÜRITUSTEL

ELILi tegevjuht võttis osa:

05.-06.06.03 rahvusvahelisest kongressist Vaasas “Puudega inimeste väljavaated haridusele ja tööle” /artikkel üritusest Infolehes nr.18/. Sõitu rahastas AEF Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi kaudu.

17.-22.08.03 õppereisist Taani, mis oli EPI Koja ja Taani DSI ühisprojekti KAMPAANIA 2003 lõpuüritus, millest võttis osa 41 kodade-liitude esindajat /artikkel õppereisist Infolehes nr.19/.

26.-30.11.03 õppereis Brüsselisse 5-liikmelise grupi koosseisus. Tegevjuht osaleb EDF projekti "Puuetega inimeste organisatsioonide tugevdamine kümnes Ida-Euroopa riigis" EPI koja töörühmas ELILi esindajana.

05.12.03 – Kristo Priks esindas meie Liitu Leedus toimunud Põhjamaade Ministrite Nõukogu poolt korraldatud rahvusvahelisel seminaril, kus käsitleti ÜRO raames Puuetega Inimeste Konventsiooni väljatöötamise vajadust ja võimalusi.

5.Projektitöö

5.1 HASARTMÄNGUMAKSU NÕUKOGU POOLT RAHASTATUD PROJEKTID

2003. aastal saadi HMN poolt finantstoetust **kuuele** programmile.

I Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu INFOLEHT

Ilmus aastas 4 korda kvartali viimasel kuul tiraažiga 1000 eksemplari.

Programmile oli seatud 4 peaesmärki:

1. Avaldada teavet ELILi ja ELILi liikmesühingute tegevusest.
2. Kajastada puuetega inimeste probleeme, anda teavet sotsiaalpoliitikast ja tutvustada puuetega inimesi puudutavaid seadusakte.
3. Anda ühingute liikmetele võimalus artiklite avaldamiseks.
4. Kujundada positiivset avalikku arvamust puuetega inimestest.

Infoleht täitis oma programmilised eesmärgid, enam tuleb ergutada ühingute juhtide ja liikmete omaalgatust lehes mitmesuguste probleemide tõstatamisel ja diskussioonide alustamisel. Rohkem võiks olla ka tulevikku suunatud arutelusid – millisena tahame näha perspektiivis oma võrgustikutööd ja Liidu rolli selles.

Igal juhul on projekti jätkamine 2004.a. paberandjal vajalik. Kuigi Infoleht ilmub ELILi kodulehel ka elektrooniliselt, pole internetile täna veel kaugeltki kõigil juurdepääsu ega ka kasutamise oskust.

II Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu koolitus päevad Karujärvel Saare maal

Õppe-puhkelaager Karujärvel on traditsiooniline suveüritus, mis sel aastal 27.-29. juunini leidis aset juba 11. korda. Eesmärgiks oli peale koolituse aktiivse puhkuse ja suhtlemisvõimaluste pakkumine ligi kahesajale liikumispuudega inimesele ja nende pere liikmele.

Koolituslaager on ainuke nii suurearvulise osalejaskonnaga üleriigiline kokkusaamise koht, suvepäevi oodatakse ja hinnatakse osalejate poolt väga. Infot jagama ja küsimustele vastama oli palutud esindaja sotsiaalministeeriumist, nägemust ELILi tulevikuvisionist tutvustas Liidu president, teemal "Mis on asja puudega inimesel Euroopa Liitu" arutles Kuressaare

Eurohouse'i töötaja, viidi läbi psühholoogiline test enesehinnangu analüüsiks. Lisandusid kultuuriüritused ja ekskursioonid.

Suvepäevade lõpetamisel tänati korraldajat, Saare Maakonna Invaühingut ja lahkuti lubadusega aasta pärast taas Karujärvel kohtuda.

Koolituspäevad leidsid kajastamist kohalikus lehes "Meie Maa" kahe artikli ja pildimaterjaliga /04.07.2003/, Infolehes nr. 19 ja veebilehe pildigaleriis.

III Liikumispuudega laste ja nende perede koolitus ja sotsiaalne rehabilitatsioon

Koolituse tingis vajadus integreerida puuetega lapsi ühiskonna tavateadvusesse, puudega lapsi kasvatavad pered on nõrgalt organiseeritud, teavad vähe oma õigustest, kohustustest.

Vähese teadlikkuse tõttu ei suudeta sekkuda neid puudutavate otsuste kujundamisse. Projekti raames viidi Liikumispuudega Laste Tugiühingu poolt läbi kaks konverentsi:

26.04.2003 "Puudega laps ja tema pere" millest võttis osa 74 inimest üle Eesti .

Peale konverentsi viidi osavõtjate hulgas läbi küsitlus tagasiside saamiseks, üritus hinnati vajalikuks ka tulevikus. Konverents leidis kajastamist Vikerraadios.

Peale konverentsi koostati ühiselt Nägemispuudega Laste Vanemate Liidu ja Vaimupuudega Laste Vanemate Tugiühinguga pöördumise tekst ja saadeti see EV õiguskantslerile, Riigikogu sotsiaalkomisjonile ja EV sotsiaalministrile. Pöördumist kajastas TV2, Kukuraadio, Eesti Päevaleht, BNS.

Konverentsi materjalid pandi üles Liikumispuudega Laste Tugiühingu kodulehele.

05.12.2003. "Kaasav mõttelaad tänases Eestis" millest võttis osa 45 inimest üle Eesti.

Peale konverentsi tehti kokkuvõte ja arutati edaspidist strateegiat ja taktikat. Koostööd

Tehakse Haridus- ja Teadusministeeriumi erivajadustega laste töörühmaga /seoses uue Haridus- ja Gümnaasiumiseaduse koostamisega/.

Konverentsi materjalid pandi üles Liikumispuudega Laste Tugiühingu kodulehele.

IV Sotsiaalpsühholoogiline rehabilitatsioon liikumispuudega inimestele

2003.a. korraldati Karaski Kohanemiskeskuses **neli 3-päevast** kursust liikumispuudega inimestele, nende abistajatele/pereliikmetele, kokku 198 inimesele. Eesmärgiks oli puudega inimese ja tema lähedaste kaasamine rehabilitatsiooniprotsessi, mille läbi paraneks toimetulek, kohanemine oma puudega, väheneks abituse, tõrjutuse; anda võimalus kohtuda teiste samas olukorras olevate inimestega, vahetada kogemusi.

Tagasiside eesmärgil kursuste lõppedes tehtud küsitlustest on lugeda: kursused aitavad sisse elada tavaellu, kohaneda ja aktsepteerida oma puuet, nõustamistegevuse kaudu saadakse teada palju uut nii seadusandlusest kui ka võimalustest õppida ja töötada, õpitakse tundma eel-

kõige oma sisemisi ressursse. Kursusi peetakse hädavajalikeks ja neid palutakse ikka ja jälle korraldada.

Rehabilitatsioonikursusi on tutvustatud-analüüsitud Infolehes nr.20.

V Traumajärgsete noorte kohanemiskursus

15.-17.08.2003 toimus Karaski Keskuses juba teine kohanemiskursus /esimene oli 2002.a./ traumajärgsetele noortele. Seekordsetel kursustel osales 24 puudega inimest ja nende pere-liiget. Kursuste eesmärgiks on tagada võimalikult kohene sotsiaalne rehabilitatsioon äsja-invaliidistunud inimestele ja nende peredele. Toimus psühholoogiline nõustamine, tutvustati isikliku abistaja teenust, invaabivahendeid, õpetati ratastoolisõitu. Selle koolituse eripäraks on, et projekti teostajad/lektorid on kriisilukorrast väljatulnud ratastoolis või liikumis-puudega noored, kelle isiklik eeskuju eluga toimetulekul on julgustav.

Peale koolitust viidi läbi küsitlus kursuste õnnestumise ja teemade, mida edaspidi käsitleda, kohta. Kursused on väga vajalikud ja neid soovitakse läbida jätkuvalt.

Projektijuhilt ilmus Infolehes nr.19 kursusi lähemalt analüüsiv artikkel.

VI ELILi liikmesühingute juhtkondade koolitus

30.05.2003 toimus koolitus teemal “Abivahenditega varustamise süsteem ja selle arenguvõimalused” /vt. p.1 Koostöö liikmesühingutega 1.2 KOOLITUS/.

Detsembris 2003 planeeritud psühholoogi koolitus “Läbipõlemise ennetamine” viidi objektiivsetel põhjustel üle 17.01.2004.

5.2 MUUD PROJEKTID

“Liikumis- ja nägemispuudega inimesed teel Euroopa Liitu”

Rahastaja Avatud Eesti Fond SA, projektijuht M. Aitsam /Vt. p. 1 Koostöö liikmesühingutega 1.2 KOOLITUS/

6. Avalikkusele suunatud tegevus

26.02.03 toimus Eesti Rahvusraamatukogus ELILi tänuüritus AVANEV MAAILM, kus tänati sponsoreid ja teisi aitajaid meenega, kuhu oli graveeritud HEA TEGU 2002. Tervitussõnu

laususid USA suursaadik Eestis J. M. De Thomas, Tallinna volikogu esinaine M. Maripuu, UNICEFi Eesti Rahvuskomitee president E. Kull, Sotsiaalministeeriumist E. Leppik ja EPI Kojast L. Kurg.

Ettekanded olid K. Põierpaasilt /toimetulekust/, G. Pendilt /õppimisest gümnaasiumis/, T. Joostilt /ettevõtlusest/, M. Luksilt /võimalusest suhelda arvuti abil/ ja M. Aitsamilt /psüühika osatähtsusest/.

Mitmesuguste heategude eest tänati Ameerika Ühendriikide Suursaatkonda Eestis, Norra Kuninglikku Suursaatkonda Eestis, IBM Eestit, Alexela Oil AS, Falck Eestit jpt.

Avalikkust teavitati ürituse toimumisest pressiteatega. Liidu koduleheküljel on toimunud üritusest väljapanek pildigaleriis.

14.10.03 avaldati pressiteade “Eesti liikumispuudega inimesed on solidaarsed nägemispuudega inimestega”, milles toetati rahvusvahelise valge kepi päe val toimunud nägemispuudega inimeste meelevaldust.

08.12.03 – toimus Estonia Kontserdisaalis heategevuskontsert AITA LIIKUMA. Idee algataja oli ratastooliga liikuv pianist Irene Lindi, kelle eestvedamisel asutati ka fond RATASTOOLIS EDUKAKS, mis on mõeldud õppivate ja töötavate ratastooliga liikuvate inimeste toetuseks. Kontserdil esines pianist Tallinna Filharmoonia Kammerorkestriga, mida juhatas Tõnu Kaljuste. Üritus leidis laialdast positiivset meediakajastust /ajakirjandus, raadio, TV/. Ürituse patroon oli sotsiaalminister M. Pomerants, kohal viibis ja esines ka sõnavõtuga kultuuri-minister U. Paet. Ürituse peakorraldaja oli OrgCom, ELIL tegeles peamiselt ürituse reklaamikaampaaniaga.

Infolehes nr.20 ilmus portreeartikkel Irene Lindist.

Enne kontserti avaldati kaks pressiteadet /OrgComi ja ELIL poolt/.

Kokkuvõte

2003.a. oli Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidule tööine. Liidu üldkoosolekul 30.05.03 nenditi, et ELIL ei ole saavutanud ühiskonnas vajalikku kaalu sekkumiseks /liikumis/puudega inimeste probleemide lahendamisel riiklikul tasemel. Ülesandeks seati koostöö taastamine erinevate puudeliitude vahel /Foorum/. Lubati aktiivselt tööle hakata puudega inimesi puudutavate probleemide koondamise ja analüüsiga, et kohtumisel sotsiaalministri oleks võimalik omapoolseid ettepanekuid teha. Avalikkusele suunatud tegevust kivilinenud arusaamade muutmiseks peeti väheseks. Kokkuvõtteid tehes võib öelda, et Foorum käivitus, kohtumise tulemusena sotsiaalministri loodi Koostöökoda, meedias leidis Liidu tegevus suuremat tähelepanu kui mõnel eelneval aastal. 2003.aastat võib nimetada selles vallas hoovõtu aastaks, tegelik suutlikkus peaks ilmne järenevate aastate jooksul.

Tegevusaruande koostas

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevjuht Auli Lõoke Jaanuar 2004